

**ТАВРІЙСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО**

**Навчально-науковий інститут управління, економіки та
природокористування**

Кафедра публічного управління та адміністрування

ВІДКРИТЕ ВРЯДУВАННЯ

*Методичні рекомендації для підготовки фахівців за
ступенем вищої освіти "Магістр" за спеціальністю
"Публічне управління та адміністрування"*

Київ – 2019

УДК 352/354
В 55

Рекомендовано до друку Вченою радою Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського, протокол № 4 від 20 грудня 2018 р.

Укладачі:

А.В. Шмагун, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри публічного управління та адміністрування Таврійського національного університету імені В.І.Вернадського.

Рецензенти:

Н.О. Шевченко, доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та права комунального закладу вищої освіти «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради;

О.О. Бутник, кандидат наук з державного управління, доцент, доцент науково-дослідного інституту Київського національного університету культури і мистецтв Міністерства культури України.

В 55

Відкрите врядування: метод. рек. для підготовки фахівців за ступенем вищої освіти "Магістр" / уклад. : Шмагун А.В. – К. : УкрСІЧ, 2019. – 28 с.

У методичних рекомендаціях наведено програму і тематичний план навчальної дисципліни "Відкрите врядування", форми контролю слухачів, вимоги, питання для обговорення, тематика і рекомендовані джерела для підготовки до семінарських занять та виконання творчих робіт. Відображений короткий зміст лекційного матеріалу розділів відповідної дисципліни.

УДК 352/354

© А.В. Шмагун,
укладання, 2019
© Вид-во "УкрСІЧ", 2019

ЗМІСТ

ВСТУП	4
ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	6
ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
ФОРМИ КОНТРОЛЮ	8
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ.....	9
РОЗДІЛ 2. ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ У СИСТЕМІ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ.....	12
РОЗДІЛ 3. ПОБУДОВА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА ЗАСАДАХ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ.....	17
ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ.....	21
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ.....	22
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	24

ВСТУП

Актуальність вивчення дисципліни

- Пізнання закономірностей суспільства та тенденцій його розвитку дає підґрунтя для розробки нових соціальних технологій, що використовуються в політиці, економіці, соціальній сфері. Зокрема, важко переоцінити значення науки у забезпеченні публічного управління. Теоретичні розробки та науково-практичні рекомендації виступають основою вироблення й реалізації суспільно ефективних стратегій розвитку на державному, галузевому і територіальному рівнях, формування дієвих механізмів публічного управління, прийняття важливих рішень в органах державної влади й органах місцевого самоврядування та удосконалення їх діяльності. Державні службовці у своїй поточній управлінській діяльності також досить часто стикаються з необхідністю або самостійно проводити певні дослідження прикладного характеру, або звертатися до послуг науковців.
- Успішна організація та проведення наукових досліджень потребує володіння на високому рівні відповідним методологічним інструментарієм. Адекватне застосування наукових методів, методик та процедур, дотримання основних дослідницьких етапів та загальної технології наукової роботи є обов'язковими умовами отримання результатів, що мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення. Враховуючи це, дисципліна "Відкрите врядування" орієнтована на формування систематизованих знань щодо побудови та функціонування системи відкритого врядування, вмінь та навичок використовувати ці знання у практичній діяльності.
- Дисципліна входить до циклу дисциплін, що формують загальні компетентності, освітньо-професійних програм підготовки магістрів за спеціальністю 281 "Публічне управління та адміністрування".

Метою викладання навчальної дисципліни "Відкрите врядування" є формування у слухачів необхідних знань щодо побудови та функціонування системи відкритого врядування, вмінь та навичок використовувати ці знання у практичній діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Відкрите врядування» є надання систематизованих знань щодо принципів, підходів та моделей відкритого врядування, сформуванню умінь і навички впровадження механізмів відкритого врядування у сучасних суспільних умовах.

Результати навчання

Після вивчення дисципліни слухачі повинні:

знати:

- організацію групових форм внутрішньо організаційної комунікації;

- основні поняття щодо відкритого врядування;
- теоретичні засади побудови та функціонування системи відкритого врядування, основні тенденції його розвитку;
- підходи, моделі та механізми взаємодії держави, бізнесу та громадянськості у системі відкритого врядування;
- принципи, методи та особливості побудови і функціонування органів публічної влади на засадах відкритого врядування;

вміти:

- аналізувати та оцінювати державну комунікативну політику;
- аналізувати діяльність органів публічної влади та визначати проблеми впровадження принципів і підходів відкритого врядування;
- застосовувати сучасні форми та методи співпраці органів публічної влади з бізнес-структурами;
- комплексно використовувати методи та механізми консультацій органів публічної влади з громадськістю, активної участі громадян у процесах публічного управління;
- розробляти рекомендації щодо впровадження управління, орієнтованого на результат, в органах публічної влади;
- визначати напрями удосконалення кадрового забезпечення органів публічної влади для впровадження відкритого врядування.

Навчальна стратегія дисципліни

Досягнення результатів навчання здійснюється шляхом:

- *проведення лекцій* для надання слухачам необхідних знань;
- *самостійного навчання слухачів* на основі розроблених для дисципліни навчально-методичних матеріалів;
- *участі слухачів у семінарських заняттях* з метою розвитку критичного мислення, формування та розвитку здатності організовувати і проводити наукові дослідження у галузі публічного управління;
- *виконання і презентації індивідуальних завдань* у вигляді творчих робіт до розділів дисципліни;
- *проведення підсумкового контролю* засвоєння знань.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ

Тема 1.1. Понятійний апарат щодо відкритого врядування

Тема 1.2. Загальна характеристика функціонування та розвитку системи відкритого врядування

РОЗДІЛ 2. ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ У СИСТЕМІ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ

Тема 2.1. Забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади

Тема 2.2. Взаємодія держави та бізнесу в форматі відкритого врядування

Тема 2.3. Участь громадськості у виробленні та реалізації політики в публічному управлінні

РОЗДІЛ 3. ПОБУДОВА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА ЗАСАДАХ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ

Тема 3.1. Впровадження управління, орієнтованого на результат, в органах публічної влади

Тема 3.2. Кадрове забезпечення відкритого врядування

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви розділів і тем	Кількість годин									
	Всього	денна форма				всього	заочна форма			
		у тому числі					у тому числі			
1	2	л	п	сем.	с. р.	7	л	п	сем.	с. р.
3	4	5	6	7	8	9	10	11	11	11
Розділ 1. Теоретичні засади відкритого врядування										
Тема 1.1. Понятійний апарат щодо відкритого врядування	24	6			18	24	2			22
Тема 1.2. Загальна характеристика функціонування та розвитку системи відкритого врядування	26	4		4	18	26			2	24
Разом за розділом 1	50	10		4	36	50	2		2	46
Розділ 2. Взаємодія держави, бізнесу та громадськості у системі відкритого врядування										
Тема 2.1. Забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади	16	4			12	16				16
Тема 2.2. Взаємодія держави та бізнесу в форматі відкритого врядування	16	4		2	10	16	2			14
Тема 2.3. Участь громадськості у виробленні та реалізації політики в публічному управлінні	18	4		4	10	18	2		2	14
Разом за розділом 2	50	12		6	32	50	4		2	44
Розділ 3. Побудова та функціонування органів публічної влади на засадах відкритого врядування										
Тема 3.1. Впровадження управління, орієнтованого на результат, в органах публічної влади	24	6		4	14	24	2			22
Тема 3.2. Кадрове забезпечення відкритого врядування	24	6		2	16	24			2	22
Разом за розділом 3	48	12		6	30	48	2		2	44
Залік	2					2				
Усього годин	150	34		16	100	150	8		6	136

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Навчальні результати слухачів у межах дисципліни оцінюються на основі:

- виконання і презентації творчих робіт;
  - участі у семінарських заняттях;
  - підсумкового контролю засвоєння знань.
- Максимальна кількість балів за вивчення дисципліни – 100.**

Розподіл балів для денної форми навчання

Поточний контроль							Підсумковий контроль	Сума	
Розділ 1		Розділ 2			Розділ 3				
C1.2	TP1	C.2.2	C.2.3	TP2	C3.1	C.3.2	TP3	30	100
5	15	5	5	15	5	5	15		

C1.2, C2.2 ... C3.2 – семінари до тем розділів

TP1, TP2, TP3 – творчі роботи до розділів

Розподіл балів для заочної форми навчання

Поточний контроль						Підсумковий контроль	Сума
Розділ 1		Розділ 2		Розділ 3			
C1.2	TP1	C.2.3	TP2	C.3.2	TP3	30	100
5	15	5	20	5	20		

C1.2, C2.3, C3.2 – семінари до тем розділів

TP1, TP2, TP3 – творчі роботи до розділів

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ

Мета: Сформувати у слухачів:

- уявлення про науку як сферу діяльності та систему знань, її суб'єктів з урахуванням української специфіки;
- розробляти рекомендації щодо впровадження управління, орієнтованого на результат, в органах публічної влади;
- визначати напрями удосконалення кадрового забезпечення органів публічної влади для впровадження відкритого врядування

Короткий зміст лекційного матеріалу розділу.

Поняття відкритого врядування як інноваційної концепції публічного управління. Пов'язані поняття (суспільно-владна взаємодія, прозорість діяльності органів публічної влади, державно-громадські консультації, електронний бізнес, електронна комерція, краудсорсинг, мережеве управління, публічні послуги тощо). Зв'язок відкритого та електронного врядування. Історичні витoki концепції відкритого врядування. Міжнародна організація "Партнерство відкритого уряду", нормативна база її діяльності. Принципи побудови системи відкритого врядування. Основні підходи відкритого врядування (інформаційний, корпоративний, мережевий, соціальний), їх загальна характеристика. Основні тенденції розвитку відкритого врядування у світі. Нормативно-правова база та проблеми впровадження відкритого врядування в Україні.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 1

Творча робота до розділу 1

Мета: формування у слухачів необхідних знань щодо побудови та функціонування системи відкритого врядування, вмінь та навичок використовувати ці знання у практичній діяльності.

Написання та оформлення творчої роботи: здійснюється за вимогами, що наведені у відповідному розділі методичних рекомендацій.

Рекомендовані теми творчих робіт до розділу 1

1. Відкрите врядування як інноваційна концепція публічного управління: проблеми впровадження.
2. Нормативно-правова база відкритого врядування в Україні.
3. Особливості суспільно-владної взаємодії в системі відкритого уряду.
4. Використання сучасних інформаційних технологій в системі відкритого уряду.

5. Впровадження інформаційного підходу у публічному управлінні: проблеми та шляхи вирішення.
6. Корпоративний підхід та його використання для розбудови відкритого врядування.
7. Проблеми переходу від ієрархічного до мережевого підходу в публічному управлінні.
8. Соціальний підхід як основа побудови відкритого уряду.
9. Оцінювання ефективності системи відкритого уряду.
10. Ризики в системі відкритого уряду.
11. Основні тенденції розвитку відкритого врядування у світі.
12. Умови дієвості системи відкритого уряду.
13. Моделі відкритого уряду в різних країнах світу: порівняльний аналіз.
14. Відповідальність громадянського суспільства за впровадження відкритого врядування.

Семінарське заняття до теми 1.2

"Загальна характеристика функціонування та розвитку системи відкритого врядування"

Мета: аналізувати діяльність органів публічної влади та визначати проблеми впровадження принципів і підходів відкритого врядування.

Питання для обговорення:

1. Закон про доступ до публічної інформації як базовий компонент інформування бізнесу та громадськості про діяльність органів публічної влади.
2. Особливості, переваги та недоліки Закону України "Про доступ до публічної інформації".
3. Приклади побудови інтегрованих веб-порталів органів публічної влади (Кабінет Міністрів України, Верховна Рада України, центральні органи виконавчої влади, місцеві державні адміністрації).
4. Оприлюднення органами публічної влади інформаційних продуктів у електронному вигляді на власних веб-порталах і сайтах.
5. Проблеми інформаційного наповнення веб-сайтів місцевих державних адміністрацій та органів місцевого самоврядування.
6. Системи електронних розсилок та оповіщень, вітчизняні приклади (Верховна Рада України, Кабінет Міністрів України).
7. Тематичні рубрики та пошукові системи на веб-порталах вітчизняних органів публічної влади, їх особливості та потреби удосконалення

Джерела для обов'язкового вивчення:

1. Конспект лекцій з дисципліни "Відкрите врядування", розділ 1.
2. Методичні рекомендації з дисципліни "Відкрите врядування", розділ 1.

Рекомендовані додаткові джерела для вивчення:

1. Багаев Г. В., Жебровский В. А. Информатизация и модернизация государственного аппарата // Экономика и управление: научно-практический журнал. – 2010. – № 4. – С. 8-13.
2. Воронкова В.Г., Беліченко А.Г., Попов О.М. Управління людськими ресурсами: філософські засади: навч. посіб. – К.: Професіонал, 2006. – 576 с.
3. Ганоцька С., Гордієнко В. Моделі управління якістю: проблеми та перспективи запровадження в органах державної служби України [Електронний ресурс] // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – 2011. – Вип. 1 (8). – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2011_1/11gsodsu.pdf
4. Дубов Д. В. Основи електронного урядування : навч. посіб. / Д. В. Дубов, С. В. Дубова. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 176 с.
5. Душкин Р. В., Коптев А. П. Ситуационные центры как структурные элементы системы отраслевого и государственного управления [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ototsky.mgn.ru/it/presentations/OpsRooms_Dushkin.htm
6. Иванов В. Н. Инновационные социальные технологии государственного и муниципального управления / В. Н. Иванов, В. И. Патрушев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Экономика, 2001. – 326 с.
7. Інноваційний розвиток України : політико-правові аспекти : монографія / за ред. В. П. Горбатенка. – К. : Юрид. думка, 2006. – 248 с.
8. Князев С. Н., Ганчеренок И. И. Управление инновациями и инновации в управлении // Університетські наукові записки. – 2007. – № 3 (23). – С. 41-44.
9. Колесник Т. Д. Использование порталных решений в качестве инструмента управления региональным кадровым потенциалом // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 1. – С. 24-27.
10. Колесник Т. Д. Ситуационные центры как важнейший инструмент государственного и муниципального управления // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 3. – С. 18-23.
11. Куц Ю. О. Якість надання управлінських послуг як чинник ефективності місцевого управління // [Електронний ресурс] // Державне будівництво. – 2011. – № 2. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2011-2/doc/4/03.pdf>
12. Лахижа М. І. Іноземний досвід впровадження системи управління якістю в роботу органів влади // Вісник Державної служби України. – 2006. – №3. – С. 40-46.

РОЗДІЛ 2. ВЗАЄМОДІЯ ДЕРЖАВИ, БІЗНЕСУ ТА ГРОМАДСЬКОСТІ У СИСТЕМІ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ

Мета: Сформувати у слухачів:

- уявлення про науку як сферу діяльності та систему знань, її суб'єктів з урахуванням української специфіки;
- розробляти рекомендації щодо впровадження управління, орієнтованого на результат, в органах публічної влади;
- визначати напрями удосконалення кадрового забезпечення органів публічної влади для впровадження відкритого врядування

Короткий зміст лекційного матеріалу розділу.

Закон про доступ до публічної інформації як базовий компонент інформування бізнесу та громадськості про діяльність органів публічної влади. Інтегровані веб-портали та бази даних органів публічної влади з доступом через Інтернет. Оприлюднення органами публічної влади широкого кола інформаційних продуктів у електронному вигляді. Системи електронних розсилок та оповіщень. Формування тематичних рубрик та створення пошукових систем на веб-порталах органів публічної влади. Забезпечення розвитку і державне регулювання електронного бізнесу та електронної комерції. Запровадження електронних систем державних закупівель. Нові механізми інформаційного супроводу підприємницької діяльності та консультування підприємців з боку державних структур. Розробка стандартів надання публічних послуг, використання хартій громадян (споживачів). Система "єдиного вікна". Центри надання публічних послуг. Технології надання електронних послуг. Лобізм в органах публічної влади, public relations та government relations. Використання аутсорсингу в управлінських процесах. Публічно-приватне партнерство у вирішенні суспільних проблем. Поняття та принципи участі громадськості у виробленні та реалізації політики на державному та місцевому рівнях. Консультації між органами публічної влади, громадськими організаціями та громадянами. Електронні поштові скриньки та сторінки коментарів на веб-порталах органів публічної влади. Системи електронних звернень, зокрема до парламенту. Громадські комітети. Організація онлайн-консультацій та дискусій. Блоги для розміщення і оцінювання ідей та пропозицій. Поняття активної участі громадськості в публічному управлінні та засадах партнерства з органами влади. Конференції з вироблення консенсусу. Громадські журі. Конференції з дослідження майбутнього. Громадські форуми. Діалогові процеси. Краудсорсинг для залучення громадян до вирішення державних завдань. Поняття громадського контролю за діяльністю владних інститутів. Суб'єкти, процес та методологія громадського контролю. Громадський моніторинг. Громадська експертиза. Громадський аудит. Громадське розслідування.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 2

Творча робота до розділу 2

Мета: формування у слухачів необхідних знань щодо побудови та функціонування системи відкритого врядування, вмінь та навичок використовувати ці знання у практичній діяльності.

Написання та оформлення творчої роботи: здійснюється за вимогами, що наведені у відповідному розділі методичних рекомендацій.

Рекомендовані теми творчих робіт до розділу 2

1. Нормативно-правова база доступу до публічної інформації в Україні: проблеми та шляхи розвитку.
2. Використання сучасних технологій забезпечення прозорості діяльності органів публічної влади.
3. Державне регулювання електронного бізнесу та електронної комерції: зарубіжний досвід та вітчизняні реалії.
4. Запровадження електронних систем державних закупівель в Україні.
5. Хартії громадян (споживачів) як інструмент підвищення якості публічних послуг.
6. Проблеми розвитку центрів надання публічних послуг.
7. Розвиток електронних послуг в Україні.
8. Проблеми розвитку публічно-приватного партнерства в Україні.
9. Лобізм в органах публічної влади: зарубіжна практика та вітчизняні реалії.
10. Механізми електронних консультацій органів влади з громадськістю.
11. Використання блогів та соціальних мереж для консультацій між органами публічної влади та громадськістю.
12. Методи активної участі громадськості в публічному управлінні на місцевому рівні.
13. Використання методу діалогових процесів для вироблення рішень органів публічної влади.
14. Краудсорсинг для залучення громадян до вирішення державних завдань: зарубіжний досвід для України.
15. Основні методи громадського контролю та їх використання в Україні.
16. Умови дієвості громадського контролю.
17. Механізми публічних громадських обговорень рішень органів влади.
18. Системи електронних звернень та їх впровадження в Україні.
19. Громадські ради: переваги, недоліки, шляхи удосконалення.

20. Технології опитування громадської думки та їх використання при виробленні політики в публічному управлінні.

21. Умови ефективності консультацій органів публічної влади з громадськістю.

Семінарське заняття до теми 2.2

"Взаємодія держави та бізнесу в форматі відкритого врядування"

Мета: застосовувати сучасні форми та методи співпраці органів публічної влади з бізнес-структурами.

Питання для обговорення:

1. Забезпечення розвитку і державне регулювання електронного бізнесу та електронної комерції в Україні: проблеми та перспективи.

2. Запровадження електронних систем державних закупівель. Система "Прозоро", їх особливості функціонування, потреби удосконалення.

3. Механізми інформаційного супроводу підприємницької діяльності та консультування підприємців з боку державних структур.

4. Розробка стандартів надання публічних послуг, використання хартій громадян (споживачів), зарубіжні приклади таких хартій, можливості впровадження в Україні.

5. Закон України "Про адміністративні послуги", його особливості, переваги та недоліки.

6. Система "єдиного вікна", центри надання публічних послуг. Сервісні центри "Готово".

7. Технології надання електронних послуг, зарубіжні приклади (Франція, Естонія тощо).

8. Вітчизняний портал адміністративних послуг, перспективи його розвитку.

9. Лобізм в органах публічної влади, public relations та government relations: зарубіжна практика та вітчизняні проблеми.

10. Використання аутсорсингу в управлінських процесах.

11. Публічно-приватне партнерство у вирішенні суспільних проблем.

12. Закон України "Про державно-приватне партнерство" та проблеми його реалізації.

Семінарське заняття до теми 2.3

"Участь громадськості у виробленні та реалізації політики в публічному управлінні"

Мета: комплексно використовувати методи та механізми консультацій органів публічної влади з громадськістю, активної участі громадян у процесах публічного управління.

Питання для обговорення:

1. Поняття та принципи участі громадськості у виробленні та реалізації політики на державному та місцевому рівнях.
2. Консультації між органами публічної влади, громадськими організаціями та громадянами: основні методи.
3. Реалізація механізмів консультацій органів влади з громадянами відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996: публічні громадські обговорення; електронні консультації; вивчення громадської думки.
4. Електронні поштові скриньки та сторінки коментарів на веб-порталах органів публічної влади.
5. Використання урядового веб-сайту "Громадянське суспільство і влада" та офіційних веб-сайтів органів виконавчої влади для електронних консультацій: проблеми та перспективи.
6. Системи електронних звернень: зарубіжний досвід та вітчизняні приклади. Електронні петиції Президентів України.
7. Громадські комітети: зарубіжний досвід. Вітчизняні громадські ради, проблеми їх діяльності.
8. Організація онлайн-консультацій та дискусій. Блоги для розміщення і оцінювання ідей та пропозицій.
9. Поняття активної участі громадськості в публічному управлінні та засадах партнерства з органами влади.
10. Методи активної участі громадськості в публічному управлінні (конференції з вироблення консенсусу, громадські журі, конференції з дослідження майбутнього, громадські форуми, діалогові процеси), зарубіжні приклади.
11. Можливості запровадження методів активної участі громадськості в публічному управлінні у вітчизняних умовах.
12. Краудсорсинг для залучення громадян до вирішення державних завдань, приклади краудсорсингу в зарубіжних країнах та в Україні.
13. Поняття, суб'єкти та процес громадського контролю.
14. Основні методи громадського контролю (громадський моніторинг, громадська експертиза, громадський аудит, громадське розслідування), зарубіжні приклади.
15. Вітчизняна нормативно-правова база громадського контролю за деякими галузями (екологія, запобігання корупції тощо).
16. Умови успішності та результативності громадського контролю, їх наявність в Україні.
17. Проблеми та перспективи розвитку громадського контролю в Україні.

Джерела для обов'язкового вивчення:

1. Конспект лекцій з дисципліни "Відкрите врядування", розділ 1.
2. Методичні рекомендації з дисципліни "Відкрите врядування", розділ 1.

Рекомендовані додаткові джерела для вивчення:

1. Багаев Г. В., Жебровский В. А. Информатизация и модернизация государственного аппарата // Экономика и управление: научно-практический журнал. – 2010. – № 4. – С. 8-13.
2. Ганоцька С., Гордієнко В. Моделі управління якістю: проблеми та перспективи запровадження в органах державної служби України [Електронний ресурс] // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – 2011. – Вип. 1 (8). – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2011_1/11gsodsu.pdf
3. Душкин Р. В., Коптев А. П. Ситуационные центры как структурные элементы системы отраслевого и государственного управления [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ototsky.mgn.ru/it/presentations/OpsRooms_Dushkin.htm
4. Колесник Т. Д. Использование порталных решений в качестве инструмента управления региональным кадровым потенциалом // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 1. – С. 24-27.
5. Колесник Т. Д. Ситуационные центры как важнейший инструмент государственного и муниципального управления // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 3. – С. 18-23.
6. Куц Ю. О. Якість надання управлінських послуг як чинник ефективності місцевого управління // [Електронний ресурс] // Державне будівництво. – 2011. – № 2. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2011-2/doc/4/03.pdf>
7. Малышева Н. А. Нормативно-правовая основа формирования системы межведомственного электронного взаимодействия // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 1. – С. 49-53.
8. Материалы 10 экспертных подгрупп Рабочей группы по формированию системы "Открытое правительство" к докладу Президенту РФ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: bольшоеправительство.рф/report/1444/
9. Перов С.В. Инновации в государственном управлении // Актуальные проблемы российского права. – М.: Изд-во МГЮА, 2008, № 3 (8). – С. 91-96.
10. Шилец Е. С. Новые технологии управления человеческими ресурсами как инструмент ведения международной конкурентной борьбы // Вісник Донецького національного університету, Сер. В: Економіка і право. – 2010. – Вип. 2. – Т. 2. – С. 514-523.
11. Электронные государственные закупки за рубежом [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ua-tenders.com/rubrics/materials/205743/>
12. E-Government Survey 2012: E-Government for the People [Electronic resource] / [S. Hafeez, M. Mimicopoulos, J.-M. Kauzya et al.]. – New York: United Nations, 2012. – 143 p. – http://www2.unpan.org/egovkb/global_reports/12report.htm

РОЗДІЛ 3. ПОБУДОВА ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ОРГАНІВ ПУБЛІЧНОЇ ВЛАДИ НА ЗАСАДАХ ВІДКРИТОГО ВРЯДУВАННЯ

Мета: Сформуванати у слухачів:

- огляд основних технологій проведення комунікативних кампаній;
- принципи, методи та особливості побудови і функціонування органів публічної влади на засадах відкритого врядування;
- визначати напрями удосконалення кадрового забезпечення органів публічної влади для впровадження відкритого врядування.

Короткий зміст лекційного матеріалу розділу.

Створення ситуаційних центрів як організаційних механізмів стратегічного та оперативного управління. Запровадження аудиту результатів діяльності державних структур. Розробка стандартів якості їх роботи. Впровадження систем управління якістю в органах державної влади на основі інтерпретації стандартів серії ДСТУ ISO 9001. Використання загальної оцінної моделі САФ. Утворення напівавтономних виконавчих агентств. Запровадження контрактних відносин між державними установами. Створення систем електронної взаємодії органів публічної влади. Використання електронних документів та електронних цифрових підписів. Введення контрактних моделей найму державних службовців. Інноваційні механізми конкурсного відбору на державну службу. Пов'язування оплати праці державних службовців з результатами їх роботи. Навчання новим управлінським технологіям. Механізми обов'язкової та добровільної ротації державних службовців. Надання керівникам державних установ значної самостійності в управлінні персоналом. Підготовка лідерів змін. Формування інноваційно орієнтованої управлінської еліти.

Види навчальної діяльності, передбачені у розділі 3

Творча робота до розділу 3

Мета: формування у слухачів необхідних знань щодо побудови та функціонування системи відкритого врядування, вмінь та навичок використовувати ці знання у практичній діяльності.

Написання та оформлення творчої роботи: здійснюється за вимогами, що наведені у відповідному розділі методичних рекомендацій.

Рекомендовані теми творчих робіт до розділу 3

1. Ситуаційні центри як організаційні механізми стратегічного та оперативного управління в публічному секторі.

2. Запровадження аудиту результатів діяльності вітчизняних державних структур.
3. Загальна оцінна модель САФ та її використання в публічному управлінні.
4. Перспективи розвитку електронної взаємодії органів публічної влади в Україні.
5. Проблеми використання електронних цифрових підписів в публічному управлінні.
6. Критерії оцінювання якості роботи органів публічної влади в системі відкритого уряду.
7. Впровадження систем управління якістю в органах публічної влади.
8. Впровадження стандартів аудиту державного сектору Міжнародної організації вищих аудиторських установ (INTOSAI).
9. Утворення напіваавтономних виконавчих агентств: зарубіжний досвід та можливості використання в Україні.
10. Вітчизняне законодавство про електронний документообіг: проблеми та шляхи удосконалення.
11. Контрактні моделі найму державних службовців: зарубіжний досвід для України.
12. Проблеми кадрового забезпечення системи відкритого уряду в Україні.
13. Технології оцінювання ефективності та результативності діяльності державних службовців.
14. Формування нової управлінської еліти для впровадження відкритого врядування.
15. Проблеми та перспективи діяльності Державної аудиторської служби України.
16. Проблеми впровадження відкритого врядування на місцевому рівні.
17. Проблеми психологічної готовності державних службовців до роботи в системі відкритого уряду.

Семінарське заняття до теми 3.1

"Впровадження управління, орієнтованого на результат, в органах публічної влади"

Мета: розробляти рекомендації щодо впровадження управління, орієнтованого на результат, в органах публічної влади.

Питання для обговорення:

1. Створення ситуаційних центрів як організаційних механізмів стратегічного та оперативного управління.
2. Діяльність ситуаційних центрів при уряді та центральних органах виконавчої влади: проблеми та перспективи.
3. Запровадження аудиту результатів діяльності державних структур.

Розробка стандартів якості їх роботи.

4. Стандарти аудиту державного сектору Міжнародної організації вищих аудиторських установ (INTOSAI): ISSAI 300, 2013 р.; ISSAI 3000, 2004 р.

5. Проблеми та перспективи діяльності Державної аудиторської служби України.

6. Впровадження систем управління якістю в органах державної влади на основі інтерпретації стандартів серії ДСТУ ISO 9001.

7. Використання загальної оцінної моделі CAF у вітчизняних умовах.

8. Утворення напівавтономних виконавчих агентств та запровадження контрактних відносин між державними установами: зарубіжний досвід та можливості використання в Україні.

9. Створення систем електронної взаємодії органів публічної влади: зарубіжна практика та вітчизняні проблеми.

10. Використання електронних документів та електронних цифрових підписів у зарубіжній практиці.

11. Вітчизняне законодавство про електронний документообіг: проблеми та шляхи удосконалення.

Семінарське заняття до теми 3.2 "Кадрове забезпечення відкритого врядування"

Мета: розробляти рекомендації щодо впровадження управління, орієнтованого на результат, в органах публічної влади.

Питання для обговорення:

1. Введення контрактних моделей найму державних службовців (Великобританія, Швеція, США тощо).

2. Механізми конкурсного відбору на державну службу: зарубіжні приклади.

3. Запровадження нових механізмів найму та конкурсного відбору на державну службу відповідно до Закону України "Про державну службу".

4. Потреби удосконалення законодавства про службу в органах місцевого самоврядування з погляду кадрового забезпечення відкритого врядування.

5. Пов'язування оплати праці державних службовців з результатами їх роботи.

6. Критерії оцінювання ефективності та результативності діяльності державних службовців: зарубіжний досвід та вітчизняні проблеми.

7. Механізми обов'язкової та добровільної ротації державних службовців (Німеччина, Італія тощо), можливості впровадження відповідних механізмів в Україні.

8. Підготовка лідерів змін: зарубіжні технології та актуальність для України в умовах системних суспільних реформ.

9. Формування інноваційно орієнтованої управлінської еліти.

Джерела для обов'язкового вивчення:

1. Конспект лекцій з дисципліни "Відкрите врядування", розділ 1.
2. Методичні рекомендації з дисципліни "Відкрите врядування", розділ 1.

Рекомендовані додаткові джерела для вивчення:

1. Воронкова В.Г., Беліченко А.Г., Попов О.М. Управління людськими ресурсами: філософські засади: навч. посіб. – К.: Професіонал, 2006. – 576 с.
2. Ганоцька С., Гордієнко В. Моделі управління якістю: проблеми та перспективи запровадження в органах державної служби України [Електронний ресурс] // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – 2011. – Вип. 1 (8). – Режим доступу: http://www.nbuuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2011_1/11gsodsu.pdf
3. Дубов Д. В. Основи електронного урядування : навч. посіб. / Д. В. Дубов, С. В. Дубова. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 176 с.
4. Душкин Р. В., Коптев А. П. Ситуационные центры как структурные элементы системы отраслевого и государственного управления [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ototsky.mgn.ru/it/presentations/OpsRooms_Dushkin.htm
5. Колесник Т. Д. Использование порталных решений в качестве инструмента управления региональным кадровым потенциалом // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 1. – С. 24-27.
6. Колесник Т. Д. Ситуационные центры как важнейший инструмент государственного и муниципального управления // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 3. – С. 18-23.
7. Куц Ю. О. Якість надання управлінських послуг як чинник ефективності місцевого управління // [Електронний ресурс] // Державне будівництво. – 2011. – № 2. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2011-2/doc/4/03.pdf>
8. Лахижа М. І. Іноземний досвід впровадження системи управління якістю в роботу органів влади // Вісник Державної служби України. – 2006. – №3. – С. 40-46.
9. Малышева Н. А. Нормативно-правовая основа формирования системы межведомственного электронного взаимодействия // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 1. – С. 49-53.
10. Шилец Е. С. Новые технологии управления человеческими ресурсами как инструмент ведения международной конкурентной борьбы // Вісник Донецького національного університету, Сер. В: Економіка і право. – 2010. – Вип. 2. – Т. 2. – С. 514-523.
11. Open Government Declaration. September 2011 [Electronic resource]. – <http://www.opengovpartnership.org/open-government-declaration>
12. Open government partnership: articles of governance: adopted by April 16, 2012 [Electronic resource]. – <http://www.opengovpartnership.org/articles>

ВИМОГИ ДО НАПИСАННЯ ТА ОФОРМЛЕННЯ ТВОРЧОЇ РОБОТИ

Самостійна робота слухача у межах навчальної дисципліни «Відкрите врядування» передбачає написання та презентацію ним творчої роботи до кожного розділу на одну з передбачених переліком тем за власним вибором. Виконання цієї роботи орієнтоване на практичне застосування знань і розвиток вмінь, здобутих в процесі лекційних і семінарських занять, самостійного опрацювання навчальних матеріалів та обдумування слухачем питань відповідно до обраної тематики. Викладення необхідних матеріалів повинно бути лаконічним, чітко сформульованим і відповідати суті проблеми. Результатом написання творчої роботи є обґрунтований авторський висновок щодо обраної тематики і можливі практичні рекомендації.

Творча робота повинна бути підготовлена слухачем індивідуально. Вона надається у електронному вигляді (файлом) викладачеві, а її результати презентуються під час семінарського заняття за відповідною тематикою у формі короткої доповіді (3-4 хв.) та відповідей на поставлені запитання.

Творча робота має висвітлювати:

- основні теоретичні положення за обраною темою;
- практичне значення теоретичних положень, можливі підходи та шляхи їх практичного застосування;
- висновки, що коротко відображають результати проведеного слухачем дослідження;
- перелік використаних джерел, оформлених згідно із вимогами.

Творча робота має бути оформлена як документ Microsoft Word формату А4, шрифт Times New Roman, 14 кегель, міжрядковий інтервал – 1,5, поля – 2 см з усіх боків. Титульний аркуш творчої роботи повинен мати такий зміст: назва університету; назва інституту; назва кафедри; назва навчальної дисципліни; тема творчої роботи; прізвище, ім'я, по батькові студента, курс, шифр академічної групи; рік написання творчої роботи. За титульним аркушем слідує план творчої роботи, в якому треба виділити всі її структурні частини. У плані праворуч позначаються номери сторінок початку кожного пункту. Обсяг творчої роботи визначається вмінням слухача стисло і водночас вичерпно розкрити тему: узагальнити теоретичні напрацювання за напрямом, що розглядається, оцінити їх прикладне значення, зробити висновки та обґрунтувати власні пропозиції. Обсяг роботи – 10-15 сторінок. Обов'язковою вимогою є чітке посилання на джерела інформації. Всі цифри, факти, теорії, думки вчених, цитати повинні мати посилання у вигляді [N, с. M] (N означає номер джерела у наведеному в кінці їх переліку, а M – номер сторінки у цьому джерелі). Бажано використовувати в творчій роботі таблиці, схеми, графіки, діаграми тощо. Перелік використаних джерел (не менше 7 позицій) оформляється згідно з діючими правилами. У творчій роботі мають бути обов'язково викладені авторські висновки та пропозиції.

ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль засвоєння знань слухачів з дисципліни "Відкрите врядування" здійснюється у формі усного опитування відповідно до орієнтовного переліку питань, що наведені нижче.

Орієнтовний перелік питань для підсумкового контролю

1. Поняття відкритого врядування.
2. Зв'язок відкритого та електронного врядування.
3. Особливості суспільно-владної взаємодії в межах відкритого уряду.
4. Загальна характеристика Партнерства відкритого уряду.
5. Основні тенденції розвитку відкритого врядування у світі.
6. Принципи побудови системи відкритого врядування.
7. Основні підходи відкритого врядування (інформаційний, корпоративний, мережевий, соціальний).
8. Основні тенденції розвитку відкритого врядування у світі.
9. Вітчизняна нормативно-правова база відкритого врядування.
10. Проблеми впровадження відкритого врядування в Україні.
11. Доступ до публічної інформації та його значення для розвитку відкритого врядування.
12. Організаційні засади забезпечення доступу до публічної інформації.
13. Державне регулювання електронного бізнесу та електронної комерції.
14. Лобізм в органах публічної влади.
15. Центри надання публічних послуг.
16. Технології надання електронних послуг.
17. Електронні системи державних закупівель.
18. Принципи консультацій між органами публічної влади, громадськими організаціями та громадянами.
19. Електронні державно-громадські консультації.
20. Основні методи активної участі громадськості в публічному управлінні.
21. Суб'єкти, процес та методологія громадського контролю.
22. Умови успішності та результативності громадського контролю.
23. Аудит результатів діяльності державних структур.
24. Стандарти аудиту державного сектору Міжнародної організації вищих аудиторських установ (INTOSAI).
25. Загальна оцінна модель CAF.
26. Системи електронної взаємодії органів публічної влади.
27. Використання електронних документів та електронних цифрових підписів у органах публічної влади.
28. Нові механізми найму та конкурсного відбору на державну службу відповідно до Закону України "Про державну службу".

29. Критерії оцінювання ефективності та результативності діяльності державних службовців.

30. Підготовка лідерів змін.

31. Перспективи розвитку електронної взаємодії органів публічної влади в Україні.

32. Формування нової управлінської еліти для впровадження відкритого врядування.

33. Створення систем електронної взаємодії органів публічної влади: зарубіжна практика та вітчизняні проблеми.

34. Вітчизняне законодавство про електронний документообіг: проблеми та шляхи удосконалення.

35. Контрактні моделі найму державних службовців: зарубіжний досвід для України.

36. Проблеми кадрового забезпечення системи відкритого уряду в Україні.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

Основні джерела

1. Відкрите урядування: колективна робота, прозорість і дієва участь / за ред. Д.Латропа і Л.Руми; пер. з англ. А.Іщенко. – К.: Наука, 2012. – 536 с.
2. Доклад Президенту РФ по итогам деятельности Рабочей группы по формированию системы "Открытое правительство" (полная версия) [Электронный ресурс]. – Режим доступа: большоеправительство.рф/report/1446/
3. Иванов В. Н. Инновационные социальные технологии устойчивого развития : учеб. пособ. / В. Н. Иванов, В. И. Патрушев, Г. Т. Галиев. – 2-е изд., доп. и перераб. – Уфа : ДизайнПолиграфСервис, 2003. – 352 с.
4. Ильин Н. И., Демидов Н. Н., Новикова Е. В. Ситуационные центры. Опыт, состояние, тенденции развития. – М. : МедиаПресс, 2011. – 336 с.
5. Информационные технологии: инновации в государственном управлении: сб. науч. тр. / отв. ред. Е. В. Алферова, И. Л. Бачило. – М.: ИНИОН РАН, 2010. – 238 с.
6. Колесник Т. Д. Механизм оценки регулирующего воздействия для повышения качества законопроектов // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 3. – С. 12-15.
7. Кравченко С. О. Інноваційні реформи державного управління : впровадження менеджерських підходів / С. О. Кравченко // Зб. наук. пр. НАДУ. – 2007. – Вип. 2. – С. 112–124.
8. Лахижа М. І. Система управління якістю в органах влади (вітчизняний та зарубіжний досвід) : монографія / М. І. Лахижа. – Полтава: РВВ ПУСКУ, 2008. – 132 с.
9. Механизмы открытого правительства: международный опыт [Электронный ресурс]. – Режим доступа: большоеправительство.рф/report/1447/
10. Михненко А. М. Інновації в управлінні суспільним розвитком : навч. посіб. / А. М. Михненко, В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко. – К. : НАДУ, 2009. – 116 с.
11. Михненко А. М. Трансформація українського суспільства : перехід до нової моделі розвитку / А. М. Михненко, В. Д. Бакуменко, С. О. Борисевич // Вісн. НАДУ. – 2006. – № 3. – С. 282-288.
12. Рудая И. Л. Аутсорсинг: методология и практика: монография. – Самара: Универс-груп, 2009. – 230 с.
13. Тимошук В. Н., Турбин А. С. Элементы инновационной модели управления регионами: зарубежный опыт // Экономика мегаполисов и регионов. – 2011. – № 7 (37). – С. 32-37.
14. Управління суспільним розвитком. Вступ до спеціальності : навч. посіб. / [А. М. Михненко, В. Д. Бакуменко, С. О. Кравченко, С. О. Борисевич]. – К. : Вид-во НАДУ, 2006. – 84 с.
15. Центри надання адміністративних послуг: створення та організація діяльності: практ. посіб. – 2-ге вид., доп. і доопрац. / [Бригілевич І.І., Ванько С.І., Загайний В.А., Коліушко І.Б., Курінний О.В., Стоян В.О., Тимошук В.П., Шиманке Д.] / за заг. ред. Тимошука В.П. – К.: СПД

Москаленко О.М., 2011. – 432 с.

Додаткові джерела

1. Багаев Г. В., Жебровский В. А. Информатизация и модернизация государственного аппарата // Экономика и управление: научно-практический журнал. – 2010. – № 4. – С. 8-13.
2. Воронкова В.Г., Беліченко А.Г., Попов О.М. Управління людськими ресурсами: філософські засади: навч. посіб. – К.: Професіонал, 2006. – 576 с.
3. Ганоцька С., Гордієнко В. Моделі управління якістю: проблеми та перспективи запровадження в органах державної служби України [Електронний ресурс] // Державне управління та місцеве самоврядування: зб. наук. пр. – 2011. – Вип. 1 (8). – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2011_1/11gsodsu.pdf
4. Дубов Д. В. Основи електронного урядування : навч. посіб. / Д. В. Дубов, С. В. Дубова. – К. : Центр навч. л-ри, 2006. – 176 с.
5. Душкин Р. В., Коптев А. П. Ситуационные центры как структурные элементы системы отраслевого и государственного управления [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.ototsky.mgn.ru/it/presentations/OpsRooms_Dushkin.htm
6. Иванов В. Н. Инновационные социальные технологии государственного и муниципального управления / В. Н. Иванов, В. И. Патрушев. – 2-е изд., перераб. и доп. – М. : Экономика, 2001. – 326 с.
7. Інноваційний розвиток України : політико-правові аспекти : монографія / за ред. В. П. Горбатенка. – К. : Юрид. думка, 2006. – 248 с.
8. Князев С. Н., Ганчеренок И. И. Управление инновациями и инновации в управлении // Університетські наукові записки. – 2007. – № 3 (23). – С. 41-44.
9. Колесник Т. Д. Использование порталных решений в качестве инструмента управления региональным кадровым потенциалом // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 1. – С. 24-27.
10. Колесник Т. Д. Ситуационные центры как важнейший инструмент государственного и муниципального управления // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 3. – С. 18-23.
11. Куц Ю. О. Якість надання управлінських послуг як чинник ефективності місцевого управління // [Електронний ресурс] // Державне будівництво. – 2011. – № 2. – Режим доступу: <http://www.kbuara.kharkov.ua/e-book/db/2011-2/doc/4/03.pdf>
12. Лахижа М. І. Іноземний досвід впровадження системи управління якістю в роботу органів влади // Вісник Державної служби України. – 2006. – №3. – С. 40-46.
13. Малышева Н. А. Нормативно-правовая основа формирования системы

- межведомственного электронного взаимодействия // Инновации в государственном и муниципальном управлении. – 2012. – № 1. – С. 49-53.
14. Материалы 10 экспертных подгрупп Рабочей группы по формированию системы "Открытое правительство" к докладу Президенту РФ [Электронный ресурс]. – Режим доступа: большоеправительство.рф/report/1444/
  15. Перов С.В. Инновации в государственном управлении // Актуальные проблемы российского права. – М.: Изд-во МГЮА, 2008, № 3 (8). – С. 91-96.
  16. Хачатурян Х. В. Інновації в державному управлінні : монографія / Х. В. Хачатурян. – К. : Вид-во НАДУ, 2005. – 252 с.
  17. Шилец Е. С. Новые технологии управления человеческими ресурсами как инструмент ведения международной конкурентной борьбы // Вісник Донецького національного університету, Сер. В: Економіка і право. – 2010. – Вип. 2. – Т. 2. – С. 514-523.
  18. Шляхи інноваційного розвитку України / Д. В. Табачник (кер. авт. кол.), В. Г. Кремень, А. М. Гуржій, М. Ф. Гончаренко та ін. – К. : Людопринт, 2004. – 544 с.
  19. Электронные государственные закупки за рубежом [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.ua-tenders.com/rubrics/materials/205743/>
  20. E-Government Survey 2012: E-Government for the People [Electronic resource] / [S. Hafeez, M. Mimicopoulos, J.-M. Kauzya et al.]. – New York: United Nations, 2012. – 143 p. – http://www2.unpan.org/egovkb/global_reports/12report.htm
  21. Open Government Declaration. September 2011 [Electronic resource]. – <http://www.opengovpartnership.org/open-government-declaration>
  22. Open government partnership: articles of governance: adopted by April 16, 2012 [Electronic resource]. – <http://www.opengovpartnership.org/articles-governance>
- Unlocking the human potential for public sector performance : world public sector report 2005 [Electronic resource] / [ed. by G. Bertucci, K. Helgason]. – New York : United Nations, 2005. – 123 p. – <http://unpan1.un.org/intradoc/groups/public/documents/un/unpan021582.pdf>

Інтернет-ресурси

1. Законодавство України. – <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?user=a>
2. Организация Объединенных Наций. – <http://www.un.org/russian/>
3. Організація економічного співробітництва та розвитку. – <http://www.oecd.org>
4. Открытое правительство. – <http://большоеправительство.рф/>
5. Президент України. Офіційне інтернет-представництво. – <http://www.president.gov.ua>
6. Программа развития Организации Объединенных Наций. – <http://www.undp.org/>

7. Россия без дураков. – <http://россиябездураков.рф/>
8. Світовий банк. – <http://www.worldbank.org/>
9. Страны мира (полные данные). – <http://wgeo.ru/>
10. Урядовий портал. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – <http://www.kmu.gov.ua/control>
11. European Commission. – http://ec.europa.eu/index_en.htm
12. Forward Studies Unit EU. – http://ec.europa.eu/comm/cdp/index_en.htm
13. Freedom House. – <http://www.freedomhouse.org/>
14. Gateway to the European Union. – http://europa.eu/index_en.htm
15. International Public Management Network. – <http://www.inpuma.net/>
16. Local Government and Public Service Reform Initiative. – <http://lgi.osi.hu/>
17. NISPAcee Information Portal. – <http://www.nispa.sk>
18. Open government partnership. – <http://www.opengovpartnership.org>
19. The Sigma Programme. – <http://www.sigmaxweb.org>
20. United Cities and Local Governments. – <http://www.cities-localgovernments.org/>
21. United Nations Public Administration Network. – <http://www.unpan.org/>

Навчальне видання

ВІДКРИТЕ ВРЯДУВАННЯ

Шмагун Антоніна Вікторівна

Методичні рекомендації

В авторській редакції

Підписано до друку __.01.2019 р.

Формат 60x84/16. Друк офсетний. Папір офсетний.

Гарнітура Times. Обл-вид. арк. ____.

Умов. друк. арк. _____. Наклад 100 прим.

Віддруковано у типографії «ПП«КП»УкрСІЧ» з оригіналів авторів.
02660, Київ, вул. Магнітогорська, 1, оф. 216, тел. 224-58-24